

Sygn. akt IV CSK 319/09

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 stycznia 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Mirosław Bączyk (przewodniczący)

SSN Marian Kocon

SSN Dariusz Zawistowski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa L. J. i E. G.
przeciwko J. S.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej
w dniu 14 stycznia 2010 r.,
skargi kasacyjnej powódek
od wyroku Sądu Apelacyjnego [...]
z dnia 23 stycznia 2009 r.,

**oddala skargę kasacyjną i zasądza od powódek na rzecz
pozwanego kwotę 2700 zł (dwa tysiące siedemset) tytułem
zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w G. wyrokiem z dnia 1 sierpnia 2008 r. uwzględnił w całości powództwo o zapłatę wniesione przeciwko J. S. przez P. D., zastąpionego w trakcie procesu przez L. J. i E. G. W sprawie tej wcześniej wydano nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym. Sąd Okręgowy ustalił, że P. D. był właścicielem złoża piasku i żwiru W. III w W. W dniu 20 października 1999 r. zawarł z pozwanym umowę, której przedmiotem było przedsięwzięcie pod nazwą „wydobycie kruszywa ze złoża W. III”. Na podstawie tej umowy pozwany-oznaczony w niej jako zleceniobiorca - uzyskał uprawnienie do wydobycia kruszywa na tym terenie górniczym oraz sprzedaży wydobywanej kopaliny. Strony ustaliły, że po połowie będą pokrywać koszty opłat koncesyjnych i eksploatacyjnych, obsługi geodezyjnej, podatku od nieruchomości oraz wynagrodzenia kierownika zakładu ruchu górniczego. Powód, nazwany w umowie zleceniodawcą, miał za wydobywaną i sprzedawaną kopalinę wystawiać faktury w terminach 14 - dniowych, w miarę postępującego wydobycia. W dniu 1 grudnia 1999 r. został zawarty aneks do umowy dotyczącej wydobycia i sprzedaży kruszywa, w którym jego cenę ustalono na 2 zł netto za tonę. Wszystkie faktury wystawione przez powoda zostały przyjęte i podpisane przez pozwanego. Pozwany nie uregulował należności za wszystkie faktury. Zapłaty dokonywał również z opóźnieniem. Pismem z dnia 21 maja 2001 r. powód wypowiedział umowę. Następnego dnia jej strony uzgodniły, że przelana przez pozwanego kwota 24 000 zł. pokrywa w całości jego zobowiązanie do ponoszenia 50 % kosztów wynagrodzenia kierownika zakładu ruchu górniczego, podatku od nieruchomości oraz opłat eksploatacyjnych za okres do 15 maja 2001 r.

W ocenie Sądu Okręgowego, umowa łącząca strony miała charakter umowy mieszanej i wynikające z niej roszczenia podlegały przedawnieniu na zasadach ogólnych, stosownie do treści art. 118 k.c. Przy przyjęciu 3 - letniego terminu przedawnienia, określonego w tym przepisie, brak było podstaw do uwzględnienia podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia. Nie wykazał on również, że zapłacił za faktury, które stanowiły podstawę powództwa. Przemawiało to za jego uwzględnieniem.

Sąd Apelacyjny po rozpoznaniu apelacji pozwanego zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddalił powództwo i obciążył powódki kosztami procesu.

Sąd Apelacyjny podzielił ocenę, że umowa z dnia 20 października 1999 r. miała charakter umowy mieszanej, jednakże w jego ocenie zdecydowanie przeważała w niej regulacja właściwa dla umowy sprzedaży. Odpowiadało to głównemu celowi tej umowy, którym była sprzedaż piasku po jego wydobyciu. Do umowy w pozostałej części, dotyczącej prowadzenia wydobycia kruszywa przez pozwanego, należało stosować odpowiednio przepisy o zleceniu. Z uwagi na przewagę elementów umowy sprzedaży dla oceny terminu przedawnienia należało zastosować przepisy dotyczące umowy sprzedaży. Z art. 554 k.c. wynika, że termin przedawnienia roszczeń z tej umowy wynosi dwa lata. Nakazywało to przyjąć, że całe roszczenie obejmujące faktury za okres od 6 listopada 2000 r. do 13 kwietnia 2001 r. uległo przedawnieniu. W konsekwencji konieczna była zmiana zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa.

Skarga kasacyjna powódek została oparta na obu podstawach określonych w art. 398³ § 1 k.p.c. Zarzucono w niej naruszenie art. 353¹ k.c., art. 65 § 2 k.c., art. 535 k.c., art. 554 k.c., art. 118 k.c., art. 750 k.c. oraz art. 503 § 1 k.p.c. W oparciu o te zarzuty skarżące wniosły o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy przez uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kluczowe znaczenie dla wydania przez Sąd Apelacyjny zaskarżonego wyroku miało uznanie za uzasadniony zarzutu przedawnienia, podniesionego przez pozwanego po wniesieniu sprzeciwu od nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym w dniu 12 marca 2004 r. Nakaz zapłaty został wydany w postępowaniu w sprawach gospodarczych. Data jego wydania oraz wniesienia sprzeciwu ma istotne znaczenie dla oceny skuteczności zarzutu naruszenia art. 503 § 1 k.p.c., który, zdaniem skarżących, nakazywał pominięcie podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia, ze względu na zasadę prekluzji. Art. 479^{14a} k.p.c. nakazuje istotnie, aby w postępowaniu w sprawach gospodarczych do sprzeciwu od nakazu zapłaty stosować prekluzję odnośnie zawartych w sprzeciwie zarzutów, odpowiednio do treści art. 479¹⁴ § 2 k.p.c.

Należy jednak uwzględnić, że art. 479^{14a} k.p.c. został dodany przez ustawę z dnia 16 listopada 2006 r., która weszła w życie z dniem 20 marca 2007 r. Przepis ten nie miał zatem zastosowania do sprzeciwu pozwanego od nakazu zapłaty wniesionego w 2004 r. Natomiast sam art. 503 § 1 k.p.c. nie wprowadza prekluzji w zakresie zarzutów przeciwko żądaniu pozwu w sprzeciwie składanym w postępowaniu upominawczym. Z tego względu zarzut skargi kasacyjnej ograniczający się do naruszenia art. 503 § 1 k.p.c. został także nieprawidłowo skonstruowany.

Nieuzasadnione były również zarzuty skargi kasacyjnej kwestionujące ocenę charakteru umowy dotyczącej prowadzenia wydobycia i sprzedaży piasku ze złoża Warcz III. Analizując treść tej umowy, Sąd Apelacyjny zasadnie przyjął, że miała ona charakter umowy mieszanej, zawierającej niewątpliwie elementy typowe dla umowy sprzedaży. Oceniał również trafnie, że zasadniczym celem tej umowy była sprzedaż kruszywa pozwanemu. Pozostałe uzgodnienia - dotyczące zasad prowadzenia wydobycia - miały służyć jedynie osiągnięciu tego celu. Usprawiedliwione było zatem stanowisko, że sprzedaż miała charakter dominujący. Przy uwzględnieniu, że przedmiotem dochodzonego roszczenia była wyłącznie należność za sprzedaż piasku, uzasadniona była ocena Sądu Apelacyjnego, że odnośnie tego roszczenia należało zastosować przepisy o przedawnieniu obowiązujące w umowie sprzedaży. Wymaga jednak podkreślenia, że zasadności tego stanowiska nie zmieniałoby także przyjęcie stanowiska, że postanowienia dotyczące sprzedaży i prowadzenia wydobycia miały znaczenie równorzędne, gdyż w takim przypadku roszczenia wywodzone z umowy sprzedaży podlegałyby przedawnieniu również na zasadach określonych dla umowy sprzedaży. Brak było natomiast podstaw dla przyjęcia stanowiska skarżących, że umowa z dnia 20 października 1999 r. była umową nienazwaną, do której znajdował zastosowanie termin przedawnienia określony w art. 118 k.c. lub rodzajem umowy mieszanej, w której zobowiązania główne odpowiadają umowie dzierżawy bądź umowie spółki.

Z przyczyn wyżej wskazanych skarga kasacyjna była pozbawiona uzasadnionych podstaw i podlegała oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 398²¹
k.p.c.